

Iseseisev töö – elektrivool

Loe õpikust „Elektriõpetus“ lk 26-45 ja täida lüngad

Elektrivooluks nimetatakse _____ osakeste _____ liikumist. Voolu suunaks loetakse kokkuleppeliselt _____ laenguga osakeste liikumissuunda isegi siis kui neid osakesi kehas tegelikult ei liigu.

Metallides on vabadeks laengukandjateks _____ - seega on elektrivooluks metallides _____ suunatud liikumine. Elektrolüütides saavad liikuda nii negatiivsed kui ka positiivsed _____. Metallides loetakse voolu suunaks elektronide liikumisele _____ suunda, elektrolüütides langeb voolu suund kokku _____ ioonide liikumissuunaga.

Vabad laengukandjad on väga _____, mistõttu ei ole nende liikumist võimalik silmaga jälgida. Elektrivoolu olemasolu juhis saab kindlaks teha elektrivoolu _____ abil. Voolu toimeid on kokku _____ liiki: _____, _____ ja _____.

Soojuslik toime avaldub selles, et vooluga juht alati _____. Sellel toimel põhineb _____ ja _____ töötamine. _____ toime avaldub nii metallides kui ka _____. Keemiline toime avaldub selles, et elektrivooluga keha _____ muutub. **Keemiline toime** avaldub ainult _____, metallides

keemilist toimet ei täheldata. Sellel toimel põhineb erinevate _____ tootmine, aga ka erinevate esemete galvaanimine,

mille käigus kaetakse need õhukese _____ või _____ kihiga, et neid korrodeerumise eest kaitsta.

Magnetiline toime avaldub selles, et vooluga juhil on võime mõjutada _____.

Ka magnetiline toime avaldub nii _____ kui ka _____.

Tänu magnetilisele toimele on võimalik konstrueerida _____ ja _____.

Ka enamiku elektrimõõteriistade töö põhineb elektrivoolu _____ toimel.

Kui U-magneti haarade vahele asetada vooluga raam, siis pöörduv ta _____

magneti haarasid ühendava sirge suhtes. Sõltuvalt voolu _____

võib selline raamike pöörduda nii kellaosuti suunas kui ka _____

_____.

Sellel nähtusel põhineb elektrivoolu olemasolu _____

mõõteriista - _____ töötamine. Elektrivoolu iseloomustatakse erinevate füüsikaliste suuruste abil – neist kõige olulisem on _____.

Voolutugevus iseloomustab juhi ristlõiget ajahihikus läbiva _____ suurust.

Voolutugevust arvutatakse valemist:

kus I - _____, mida mõõdetakse

_____, q - _____, mida

mõõdetakse _____ ja t - _____,

mida mõõdetakse _____.

Elektrivool on inimese tervisele _____, seepärast tuleb olla elektriseadmete kasutamisel ettevaatlik. On kindlaks tehtud, et vool tugevusega alla _____ on inimesele ohutu, vool tugevusega üle _____ võib aga osutada _____.

Voolutugevust mõõdetakse selleks kohandatud galvanomeetriga, mida nimetatakse _____. Ehkki kõik elektrimõõteriistad on väliselt sarnased, eristab ampermeetrit ülejäänutest tema skaalal asetsev täht _____.

Iga ampermeetriga (tegelikult kehtib see kõigi mõõteriistade kohta) saab mõõta ainult kindlas vahemikus. See on määratletud vastava mõõteriista _____. Mõõtepiirkond on omakorda jagatud _____. Jaotise väärtus arvutatakse _____ mõõtepiirkonna _____ väärtuse jaotise _____. Kui ampermeetrit läbib elektrivool, kaldub mõõteriista osuti nullasendist kõrvale. Kus osuti _____, sealt loetaksegi skaalalt _____.

Ampermeeter ühendatakse seadmega, mida läbiva voolu tugevust mõõta soovitakse _____ - see tähendab, et mõõteriista üks _____ ühendatakse vooluallikaga, teine aga _____, mida läbiva voolu tugevust mõõta soovitakse. Klemmide ühendamisel tuleb ilmingimata jälgida _____. (Tee siia jadaihendust selgitav joonis)

Sellist voolu, mille tugevus ja suund ei muutu, nimetatakse _____
_____. Alalisvoolu saame _____
ja _____. Kui voolu suund ja tugevus ajas
muutuvad, on tegu _____.
Vahelduvvoolu saame _____, kuhu saadab
seda elektrijaamas töötav _____.
Alalisvoolu tekitab juhis _____
elektriväli, vahelduvvoolu korral tekitab seda _____
muutuv elektriväli.